

prej. Meseca marca je mirno v Gospodu zatisnila svoje trudne oči, previdena z zakramenti za umirajoče, gospa Ana Nigas, upraviteljica admontskega veleposestva Jareninski dvor, v starosti 74 let. Pogreb blage pokojne se je vršil ob ogromni udeležbi ljudstva. Vodil ga je g. kanonik in dekan Jožef Čížek ob asistenci g. kateheta Šparla iz Maribora in g. kaplana. Ob grobu se je poslovil od blage pokojne g. kanonik Čížek. Marsikatero oko se je orosilo, ko je omenil njene tri lepe čednosti: skromnost, globokovernost in darežljivost. Da, resnično darežljiva je bila blaga pokojna, saj je noben ni prišel brezuspešno česa prositi, naj je že bil tujec ali domačin; dobil je, za kar je prosil. Bila je dobra mati ne samo svoji žalujoči hčer, temveč tudi veliki njej v oskrbo izročeni družini, hlapcem, dekletam in viničarjem. Domači pevski zbor ji je zapel žalostinke doma in pri odprtem grobu. Rajna naj počiva v miru! Preostalin naše sožalje!

Sv. Rupert v Slov. goricah. Kriza nas tako ščipale, da si skoraj ne moremo nabaviti papirja, da bi vam poročali, kako se nam godi. Končno smo si vendar toliko pritrkali, da si smo nabavili papir in znamke. Imeli smo letos v pustnem času porok skoraj za eno bežanje, kar eno nedeljo 16 oklicev. Čeprav živimo bolj v samotnem kraju, so vendar prišli ženini k nam po neveste. Na nekaterih gostijah je bilo prav fletno. Dal Bog, da bi zakoncem bila sreča in milost božja mila! — Zapustil nas je kaplan Krajnc Jožef, ki je deloval med nami skoraj tri leta v splošno zadovoljnost. Dobili smo mesto njega g. Jožefa Klemenc iz Vranskega; o svojem godu so slovesno sprejeli 200 šolskih otrok v Marijin vrtec. Dobro je, da se že v nežni mladosti vzgaja mladina v pravem krščanskem duhu. Ko doraste, bo menda boljše kot tisti, ki jih žalibog moramo gledati, kako med pridigo in službo božjo stojijo zunaj cerkve. Ima pač svetovna bratovščina jeruzalemskega osla povsod svoje člane. — Imeli smo zadnji čas dva pogreba. Na Jožefovo smo spremljali na tačni poti Terezijo Čuček iz Čermljenšaka. Bila je vrla mati dveh otrok, dobra gospodinja, zelo vesele narave, ljubiteljica petja. Zavrtna bolezen rak ji je pretrgal nit življenja. Gospa N. Čeh, bivša gostilničarka iz Gočove, je mo-

rala umreti radi starosti. Blag jima spomin! **Sv. Rupert v Slov. goricah.** Na sedmini po pokojni Tereziji Čuček se je za novo bogoslovje v Mariboru nabralo 60 Din.

Sv. Anđraž v Haložah. Rajnemu Blažu Emeršiču v spomin! Umrli nam je mož, čigar telo smo izročili materi zemlji dne 25. februarja t. l., čigar duh pa živi med nami. Ta mož je bil tako srečen, da je vsak dan opominjal ljudi, stare in mlade, k molitvi. Bil je mali gorični posestnik in poleg njegove gorice stoji na lepem razglednem griču lepa občinska kapela z majhnim zvonikom in zvonom. In on je imel ključ od kapele, da je lahko vsako jutro jutrajnico, poldan in zdravo Marijo zvonil in tako je opominjal ljudi k molitvi. To službo je že vršil kot šolarček in potem do svoje smrti. Bog ga je nagradil s tem, da je srečno in lahko umrl. V jutro je prejel svete zakramente za umirajoče, potem se oblekel in še hodil ves dan okoli, ponoči pa mirno v Gospodu zaspal v 68. letu svoje starosti. Pred enim letom mu je umrla žena, takrat je rekel: Saj jaz tudi ne bom dolgo. In v resnici samo eno leto in en mesec mu je bilo podaljšano življenje. Bil je katoliški mož, naročnik našega lista skozi 40 let, mnogo let ud Mohorjeve družbe, mnogo let občinski odbornik. Z Bogom, dragi Blaža, tako smo te nazivali, in sveti naj ti večna luč!

Mislinska dolina. V 50. številki našega lista leta 1933 smo poročali, da smo v župniji St. Pij pod Turjakom na prijaznem Sartelovem griču slovesno blagoslovili nad 12 m visoki, veličastni spominski križ v zahvalo Kristusu Gospodu za odrešenje pred 1900 leti. Ta križ še nameravamo oskrbeti z lučicami, da se bo videl ponoči po celi Mislinski dolini do Slovenjgradca. Sedaj pa poročamo drugi veseli dogodek. Naša Marijina družba, vpisana v glavno družbo v Rimu leta 1905, obtoja že nad 28 let. Leta 1914 je bilo slovesno sprejetih 19 ovenčanih deklet v Marijino varstvo, leta 1924 pa 23 in sedaj na praznik Marijinega oznanjenja dne 25. marca zopet tretje največje število, to je 18 deklet. Če upoštevamo daljavo nekaterih dobrih vernikov iz planin po 2 do 3 ure daleč do farne cerkve, potem druge sodobne razmere, je to za sedanjí čas gotovo častno število. Naše zavedne mladenke so hotele, ker je bilo na glavni družbeni praznik

8. decembra preveč ledeno in sneženo, sedaj proslaviti 370letnico, odkar je ravno dne 25. marca na praznik Marijinega oznanjenja v življenje stopila prva Marijina družba v večnem Rimu.

Griže. V pretečenem tednu v pondeljek smo spremljali ob obilni udeležbi vernikov k večnemu počitku pridno mladenko Julijano Raltej. Imela je raka v grlu in je z občudovanja vredno potrpežljivostjo prenašala hudo bolezen. Pogreb je vodil in sv. mašo za njo daroval njen stric, ml. g. prošt v Tinjah na Koroškem Anton Benetek. Imel je tudi ob grobu lep poslovljni nagovor. Počivaj v miru, Julica, in prosí v nebesih s svojo mamico vred za naš zaostale!

Iz medvečke torbe. Radi toplaga juga je skopnel sneg, zato so spomladanska dela v polnem teku. Osebito po vinogradih se sliši tu pa tam prepevanje in vriskanje, a ne od veselja, temveč od alkohola, kateri povzročajo največ gorja med vinskimi prijatelji. Nedavno so se fantje stepli baje radi neke ženske. Da, da, vino in ženske! Fantje, bodite vendar pametni! — Radi velikonočnih praznikov so se prebudili iz zimskega spanja in so pridno na delu lisjaki v človeški podobi. Tako so v noči 22. marca neznaní kurji prijatelji obiskali N. Vrečko ter ji odnesli šest kokoši. Isto noč so obiskali čevljarskega mojstra Jožefa Arnuša, stanujočega v Turnžah, in odnesli 4 kokoši. Domneva se, da so to storihi isti uzmoviči. Dokler se ti dolgoprstneži ne ujamejo, bodo naše kokoške vedno v strahu pred takimi uzmoviči.

Nova preureditev slov. občin.

Notranji minister je izdal uredbo o pregledu združitve občin in o določitvi končnih sedežev občin v dravski banovini. Izpremembe, izvršene na ozemlju bivše Slovenske Štajerske, Koroške in Prekmurja, so naslednje:

I. Preureditev občin.

1. Srez Celje.

1. Občini Braslovčam se priključi bivša u. o. Gomilsko brez občine Grajske vasi. Dosedanja občina Gomilsko se ukine.

iskovalec časnikarjem, da je odkril v neraziskanem delu Nove Guineje povsem novo človeško pleme, kateremu je dal ime: Tarzanovo pleme. Anglež je prodiral po otoku iz postojanke Granville, spremljan od domačih nosačev. Zadel je v temnih in neprodirnih gozdovih, ki so obdani od gorovja, na povsem novo človeško pleme. Ljudje so prav majhni in temnorjave barve. Vasi teh pritlikavcev obstojajo iz posamznih kolib, ki so zgrajene na zelo visokih palmah. Do teh bivallšč je mogoč pristop po 30 m visokih lestvah. V tej višini so izpeljane hrvi iz lijan (rastlina) in te spajajo med seboj po-

vedejo na morišče. Konečno je le uspelo Berčeniju, da je zasnoval s pomočjo Rakočijeve žene rešilni načrt.

Kakor že zaupano, se je trudila njegova žena pol leta, predno je podkupila straže, ki so pustile jetnika na prosto. V preobleki navadnega vojaškega prostaka se mu je posrečil v noči pobeg iz mesta. Za mestnim obzidjem je čakal nanj konj. V galopu je oddrvel do Donave in preko ga je odpeljal brodar. Izmuznil se je iz Ogrske na Poljsko, kjer mu je prekrbel francoski poslanik varno zavetje. Tudi po opaženem pobegu so ga obsodili v Dunajskem Novem mestu na smrt, njegova razsežna posestva in celo imetje pa zaplenili.

Pod zaščito Poljske Rakoči nikakor ni miroval. Njegovi podpihivalci so bili noč in dan na delu po domovini. Ko se je prikazal Rakoči l. 1703. z majhnim krdelom konjikov na ogrski meji, je švignil mahoma plamen silne vstaje po celi deželi. Cele trope nezadovoljnežev in bivših Krucev so vrele pod njegovo zastavo. Krucem so se pridružili še Turki. Rakočijeva krdela so se množila in narasla naglo v mogočno armado. S prostovoljci, ki so bili prežeti sovraštva do

Habsburžanov, je udaril Rakoči na cesarjevo armado, jo potolkel, se polastil več trdnjav, katere je spremenil v svoje postojanke in je postal drugi kralj madžarskih Krucev.

Jedva je uspel upor napram Avstriji, je postala Krucem Madžarska pretesna. Rakočijeva roparska vojska se je razlila po doma opravljenem poslu liki narasla reka na vse strani. Kruci so zopet pridivjali na Štajersko. Tudi slovenski kraji med Muro in Dravo so morali vnovič čutiti besnost krščenih in nekrščenih Turčinov, podivjanih Krucev. Blizu 30.000 ogrskih puntarjev in plenaželjnih turških tolovajev je ropalo in požilago po Fürstenfeldu, Borovju, Friedbergu in po Dekanovcih. Ena truma teh divjakov je privihrala med klanjem in požiganjem celo do Dunaja.

Avstrijskemu maršalu Sigbertu grofu Heisterju se je posrečilo, da je naklestil dvakrat pošteno Forgacha, enega od voditeljev krucevskih čet. Grof zmag ni izrabil in tako so ostale brez strašilno učinkovitih posledic. Razkropljene trume so se kmalu ponovno zbrale in ropale še drzneje.

2. Iz občine Sv. Pavla pri Preboldu se izloči bivša u. o. Marija Reka (razen kraja Male Reke) ter se priključi občini Trbovljam.

3. Ime občine Višnje vasi se izpremeni v Vojnik okolico in se vključi v njo tudi sedanja u. o. Smartno v Rožni dolini.

4. Občina Zalec okolica se ukine in postane bivši občini Petrovče in Gotovlje (brez kraja Frengje) zopet samostojni občini. Gotovljam se priključi k. o. Vrbje.

5. Občini trgu Vranskemu se priključi kraj Tršca iz dosedanje občine Vranskega okolice.

6. Ime občine Vransko okolica se izpremeni v Tabor. Njej se priključi bivša u. o. Grajska vas iz dosedanje občine Gomiljskega.

2. Srez Gornjiograd.

1. Ustanovi se nova občina Bočna, ki se ji priključi k. o. Bočna, Radmirje, Smartno ob Dretli iz bivše občine Bočne in Homec iz bivše občine Kokarje.

2. Iz občine Gornjega grada okolice se izloči k. o. Bočna.

3. Iz občine Ljubnega se izloči k. o. Radmirje.

4. Občini Mozirju okolici se priključi oni del k. o. Prihove iz občine Rečice ob Savinji, ki leži na desnem bregu Savinje.

5. Občini Rečici ob Savinji se priključi k. o. Kokarje, Pusto polje in Pobrežje iz bivše u. o. Kokarje.

6. Občina Zadreta se ukine.

3. Srez Konjice.

1. Iz občine Vitanja se izloči bivša občina Kozjak in priključi občini Mislinju, srez Slovenjgradec.

4. Srez Laško.

1. Občini Laškemu se priključi neposredna okolica, sestojeca iz 180 parcel iz občine Sv. Krištofa in 16 parcel iz občine Marije Gradca v skupni izmeri 45 ha 38 a.

2. Ime občine Sv. Leparta se izpremeni v: Sv. Lenart nad Laškim.

3. Občini Trbovljam se priključi bivša občina Marija Reka (razen kraja Male Reke) v celjskem srezu in kraj Sv. Planina in vzh. del Sv. Urha iz občine Zagorja v litijskem srezu. Izloči se k. o. Sv. Marko in priključi občini Hrastniku-Dolu.

5. Srez Ljutomer.

1. Ime občine Črešnjevci se izpremeni v: Gornjo Radgono okolico.

6. Srez Maribor desni breg.

1. Ime občine Jelovca-Makol se izpremeni v Makole.

2. Iz občine Polskave se izločijo bivša u. o. Črešnjevci, Pretrž in Vrhloga in kraj Pragersko, ki sestavljajo odslej novo občino Pragersko.

7. Srez Maribor levi breg.

1. Občini Jurovskem dolu se priključi del k. o. Varde (hiš. štev. 8 do 35) iz u. o. Vičine.

2. Iz občine Pesnice se izloči bivša občina Kaniže in se priključi občini Št. Ilju v Slov. goricah.

3. Ime občine Sv. Kungote v Slov. goricah se izpremeni v Zgornjo Kungoto.

4. Iz občine Št. Ilja v Slov. goricah se izloči bivša u. o. Sladki vrh in se priključi občini Velki.

8. Srez Murska Sobota.

1. Iz občine Martjancev se izloči bivša u. o. Mlajtinci in se priključi u. o. Tešanovcem.

2. Iz občine Murske Sobote okolice se izloči bivša u. o. Gradišče in se priključi u. o. Tišini.

9. Srez Ptuj.

1. Ustanovi se nova občina Sv. Lovrenc na Dravskem polju, kateri se priključi bivša občina Sv. Lovrenc (iz občine Cirkovcev), bivša občina Trnovec-Sela iz bivše občine Pobrežja in bivša občina Zgornja Pristava iz občine Pobrežja.

2. Ime občine Vurberka se izpremeni v: Grajeno.

10. Srez Slovenjgradec.

1. Občini Mislinju se priključi bivša u. o. Kozjak iz občine Vitanja (konjiški srez) in k. o. Završe iz občine Velenja.

2. Iz občine Velenja se izločita bivši u. o. Št. Ilj pri Velenju in Sv. Andraž kot samostojna občina Ložnica pri Velenju.

11. Srez Šmarje pri Jelšah.

1. Iz občine Podčetrtka se izločita bivši u. o. Sedlarjevo in Imeno kot nova občina Sedlarjevo, kateri se priključi tudi bivši u. o.

Lastnič iz občine Sv. Petra pod Svetimi gorami in Buče iz občine Kozjega.

2. Iz upravne občine Šmarja pri Jelšah se izloči kot samostojna občina bivša u. o. Šmarje pri Jelšah trg; ime občine Šmarja pri Jelšah se izpremeni v ime Šmarje pri Jelšah okolica.

II. Imena in sedeži občin.

Notranji minister je z uredbo tudi določil končne sedeže občin, ki so naslednji:

1. Srez Brežice.

1. Artiče, 2. Bizeljsko (Spodnja Sušica), 3. Blanca, 4. Brežice, 5. Dobova, 6. Globoko, 7. Kapele, 8. Pišce, 9. Pleterje (Zdole), 10. Pod-sreda (Poklek-Gorjane), 11. Rajhenburg (začasno Senovo), 12. Sevnica, 13. Sromlje, 14. Videm, 15. Zabukovje, 16. Zakot (Sv. Lenart).

2. Srez Celje.

1. Braslovče, 2. Celje okolica, 3. Dobrna, 4. Dramlje, 5. Griže, 6. Gotovlje, 7. Polzela, 8. Petrovče, 9. Sv. Jurij pri Celju trg, 10. Sv. Jurij pri Celju okolica, 11. Sv. Pavel pri Preboldu, 12. Sv. Peter v Sav. dolini, 13. Škofja vas, 14. Teharje, 15. Tabor (Sv. Jurij), 16. Velika Pirešica, 17. Vojnik trg, 18. Vojnik okolica (Vojnik), 19. Vransko, 20. Zalec.

3. Srez Dravograd.

1. Brezno, 2. Črna, 3. Dravograd, 4. Guštanj, 5. Marenberg, 6. Mežica, 7. Muta, 8. Prevalje, 9. Ribnica na Pohorju, 10. Vuhred, 11. Vuženica.

4. Srez Gornjiograd.

1. Bočna, 2. Gornjiograd mesto, 3. Gornjiograd okolica, 4. Ljubno, 5. Luče, 6. Mozirje trg, 7. Mozirje okolica, 8. Rečica ob Savinji, 9. Solčava, 10. Smartno ob Paki

5. Srez Konjice.

1. Konjice trg, 2. Konjice okolica, 3. Loče, 4. Oplotnica, 5. Tepanje, 6. Vitanje, 7. Zreče.

6. Srez Laško.

1. Hrastnik-Dol (Dol), 2. Jurkloster, 3. Laško, 4. Zidanimost (Loka), 5. Marija Gradec (Laško), 6. Sv. Krištof (Laško), 7. Sv. Lenart nad Laškim, 8. Trbovlje.

Dne 12. januarja 1704 so prebrodili Kruci Muro pri Murskem Središču, odkoder so se razpasli po cellem Medžimurju. Glavna četa je naperila svoj pohod na Čakovec ter ga zavzela v naskoku. V Čakovcu Kruci niso samo plenili, nameravali so zagospodovati stalno nad mestom. Lotili so se z vso vneto utrjevalnih del. Kmalu se je prelevil Čakovec v krucevski tabor, odkoder bi jih bilo težko prepoditi. V Čakovcu je bil tudi glavni stan tolovajske vojske, ki ni držala rok križem po utaborenju. Iz Čakovca so hodili Kruci ropat na dve strani. Ena četa je plenila neusmiljeno ob Muri in se je upala nad Ljutomer; druga je pribumela za Dravo nad Središče. Pohoda nad Ljutomer in Središče sta bila zgolj roparskega značaja. Vrnitev z obilnim plenom iz omenjenih krajev v Čakovec je bila za Kruce predaleč in preveč nevarna. Čakovski generalni štab je odredil oporišča na Murskem polju. Kruci so se usidrali na Moti, pri Braneku in v Razkrižju.

Krog pravkar omenjenih naselbin so izkopalii zakope, jih utrdili, privlekli vanje topove in vsako od teh manjših taborišč je dobilo svojo lastno ter stalno posadko. Z utrditvami na Moti, pri Braneku in Raz-

križju so postali Kruci gospodarji celega Murskega polja. Svoje tabore so dobro založili s plenom, da bi jih lahko branili ter vztrajali za slučaj nenadnih napadov in oblege.

V taboriščih je živel kmetska sodrğa na račun Muropolja kakor bogovi. Kakor hitro so pojedli in popili naropano ter se narajali do dolgega časa, so se pozabavali s ponovnimi plenitvami in z uprizarjanjem nepopisnih grozovitosti po bližnji okolici.

Po utrditvi in takorekoč stalni naselitvi na Murskem polju so napadli prvič Ljutomer 8. februarja 1704. Tržani, ki se niso dosti zmenili za od Krucev do gole kože slečene ter nezavarovane kmete, so imeli od prvega vpada dovolj časa, da so se pripravili na poset. Z združeno močjo so kmalu tudi odpodili roparsko druhal. Drugi dan po prvem napadu je bila nedelja. Kruci so se vrnili pred Ljutomer že ob osmi uri zjutraj v znatno ojačenem številu.

Vsled prve zmage so se čutili Ljutomerčani čisto varne in se nikakor niso nadejali tako naglega ponovnega navala. Kruci so se polastili trga z groznim kričem.

samezne kolibe. Vsaka kočica je zase majhna trdnjava, ako odstranijo lestve in brvi, jo je takorekoč nemogoče zavzeti. To baš kar odkrito pleme Južnega morja je na zelo visoki kulturni stopnji.

Vrh najvišje kitajske gore dosežen.

Najvišja kitajska gora se imenuje Minya Gongka in je visoka 7700 m. Na vrh te gore sta stopila kot prva v jeseni 1933 Amerikanka Moore in Burdsall.

Celo družino ukradel.

Godci so večkrat sanjali. Na Poljskem v Kališu je javil godec na policiji, da mu je ukradel sorodnik konja, ženo in deco, ki je spala na vozu.

(Dalje sledi.)

7. Srez Ljutomer.

1. Apače, 2. Cezanjevci (Kamenščak), 3. Gor. Radgona, 4. Gor. Radgona okolica, 5. Križevci, 6. Ljutomer mesto, 7. Ljutomer okolica, 8. Mala Nedelja, 9. Negova, 10. Slatina Radenci, 11. Sv. Jurij ob Ščavnici, 12. Štrigova, 13. Trbegovci, 14. Veržej.

8. Srez Maribor desni breg.

1. Fram, 2. Hoče (Spodnje Hoče), 3. Limbuš, 4. Makole, 5. Pobrežje, 6. Podvelka, 7. Polskava (Zgornja Polskava), 8. Poljčane (Pekel), 9. Pragersko, 10. Rače, 11. Ruše, 12. Slov. Bistrica mesto, 13. Slov. Bistrica okolica, 14. Studenci, 15. Sv. Lovrenc na Pohorju, 16. Šmartno na Pohorju.

9. Srez Maribor levi breg.

1. Cerkevjak, 2. Duplek (Zgornji Duplek), 3. Jakobski Dol (Zgornji Jakobski Dol), 4. Jurovski Dol (Sv. Jurij v Slov. goricah), 5. Kamnica, 6. Korena, 7. Košaki, 8. Pesnica (Na Ranci), 9. Selnica ob Dravi, 10. Senarska (Sv. Trojica v Slov. goricah), 11. Sv. Križ pri Mariboru, 12. Zgornja Kungota, 13. Sv. Marjeta ob Pesnici, 14. Ščavnica, 15. St. Ilj, 16. St. Lenart v Slov. goricah, 17. Velka (Marija Snežna), 18. Voličina (St. Lenart v Slov. goricah).

10. Srez Murska Sobota.

1. Bodonci, 2. Cankova, 3. Gornja Lendava, 4. Gornja Slaveča, 5. Gornji Petrovci, 6. Križevci, 7. Kupšinci, 8. Mačkovi, 9. Martjanci, 10. Murska Sobota, 11. Murska Sobota okolica, 12. Pertoča, 13. Prosenjakovci, 14. Puconci, 15. Rogaševci, 16. Strukovci, 17. Šalovci, 18. Tešanovci, 19. Tišina.

11. Srez Ptuj.

1. Breg, 2. Čirkovci, 3. Dornava, 4. Drbečinci (Sv. Andraž), 5. Gorišnica, 6. Grajena, 7. Hum (Pušenci), 8. Ivanjkovci, 9. Juršinci, 10. Kog, 11. Koračica, 12. Leskovec, 13. Majšperk, 14. Markovci, 15. Ormož, 16. Osluševci (Podgorci), 17. Pobrežje (St. Vid), 18. Podlehnik (Stanošina), 19. Ptujška gora, 20. Rogoznica, 21. Slovenjvas (Zlatolije), 22. Središč, 23. Sv. Barbara v Halozah, 24. Sv. Lovrenc na Dravskem polju, 25. Sv. Miklavž, 26. Sv. Urban, 27. Trnovska vas, 28. Velka Nedelja, 29. Zavrč.

12. Srez Slovenjgradec

1. Ložnica pri Velenju, 2. Mislinje (Straža), 3. Pameče, 4. Podgorje, 5. Slovenjgradec, 6. Šmartno pri Slovenjgradu, 7. Šoštanj mesto, 8. Šoštanj okolica (Družmirje), 9. Topolšica, 10. Velenje.

13. Srez Šmarje pri Jelšah.

1. Kozje, 2. Pilštanj, 3. Planina pri Sevnici, 4. Podčetrtek, 5. Ponikva, 6. Pristava, 7. Rog. Slatina, 8. Rogaska Slatina okolica, 9. Rogatec, 10. Sedlarjevo, 11. Slivnica, 12. Sv. Peter pod Svetimi gorami, 13. Šmarje pri Jelšah trg, 14. Šmarje pri Jelšah okolica, 15. Zetale, 16. Zusem (Loka).

Lukolela na ekvatorju v belgijskem Kongu, 20. XII. 1933.

Potovanje v Afriko.

Anton Kramberger, misijonar.

Konec.

Ko sem opravil ta nadležni posel, sem se podal k oo. redemptoristom, ki imajo v tem mestu veliko misijonsko postajo, prosit prenočišča. Tu me je

pričakovalo pismo našega misijonskega predstojnika, v katerem mi sporoča, da me je odločil za misijonsko postajo Lukolela, kjer naj ustanovim misijonsko obrtno šolo za zamorce. Pravi, da ni tam še ničesar in da bom moral vse od kraja začeti. Hvala Bogu, torej me delo še čaka in ga ne bo trebalo še le iskati. Treba bo sicer pošteno orati ledino, toda dela in truda me ni strah, saj zato sem prišel sem. Kako se mi bo godilo, vam bom, cenjeni čitatelji, že od časa do časa poročal.

Po dobro prespani noči sem šel na postajo iskat takozvani beli vlak, kakor mu tukaj pravijo. Je za afriške razmere precej modern. Res je vse belo pobarvano razen lokomotive, in vozovi so dokaj udobni. Med mestoma Matadi in Leopoldville je namreč reka Kongo neplovna radi zelo nevarnih brzic ali slapov. Do mesta Matadi lahko plovejo tudi največje prekoceanske ladje, ker je reka tu zelo globoka, pravijo da do 150 metrov, kar je verjetno; proti mestu Boma je namreč komaj kakih 900 metrov široka in tudi pri Matadi ni dosti širša. Pri mestu Leopoldville se pa razširi na 20 km, še višje je pa še širša in doseže širokost 50 km pri mestu Coquilhatville (izgovori Kokijatvil, to je Koki-jevo mesto, po nekem belg. kapitanu, ki ga je ustanovil; to mesto leži ravno na ekvatorju).

Točno ob osmih zjutraj je zapiskal naš železni konjiček in šlo je, odkraja zelo počasi, ker se proga vzpenja precej navkreber. Ko smo pa prišli na vrh hribov, okoli 350 m visoko, je še malo zavriskal in odhitel s hitrostjo 70 km na uro naprej proti mestu Leopoldville, kamor je dospel ob osmih zvečer. Hribovje, ki se razprostira med mestoma Matadi in Leopoldville, se imenuje kristalno pogorje zavoljo obilnega kristalnega kamna, ki se tu dobiva. Tu je tudi več petrolejskih vrelcev, ki so zelo rentabilni. Podnebje in klimatične razmere v tem pogorju so najugodnejše v celem Kongu. Vročina ni prehuda in ne presega 30 stop. C; ponoči pade na 15—16 stop. Na planoti je veliko nasadov sladkornega trsa, kokosovih palm, poskušajo celo s setvijo pšenice. Prvi poskusi so se obnesli jako ugodno. Tu je tudi precej slonov, ki delajo včasih ogromno škodo po nasadih.

Ko so gradili to železnico, so bile tu razmere tako slabe, da je med gradnjo pomrlo od bolezni in radi napadov od strani zveri toliko delavcev, da pride na vsak prag, ki je pod tračnicami, po 1 mrljč. Preračunite torej: če je proga dolga 390 km in na vsak meter približno dva praga, kolike so morale biti človeške žrtve. Domačini pravijo tej prog, da je krvava železnica in to po vsej pravici. Sedaj so zverjad deloma pobili, deloma je sama izumrla, vsled česar v tem delu razen par slonov in kake hijene, ki se pritepe iz notranjosti, pravzaprav ni zverine. Pač pa živi v notranjosti še obilno levov, leopardov, hijen, nosorogov, divjih prašičev, bivolov in raznih opic, med katerimi so najnevarnejše gorile, pa tudi šimpanzi niso nič kaj domači.

Mesto Leopoldville (tu rečejo Leo)

je precej razvito in moderno. Ceste so deloma asfaltirane, deloma tlakane z granitnimi kockami (pravzaprav neke vrste kristalni kamen, ki se blišči kakor steklo, če nanj solnce sije). Seveda tudi elektrike ne manjka in plina. Hiše so večinoma visokoprtilične in obdane z najrazličnejšimi nasadi palm ter drugega tropičnega drevja. Tudi vodovoda ne manjka, samo voda ni nič kaj prida; drugače se je ne more piti, če ni filtrirana ali pa prekuhana. V tem mestu je središče kolonijalne uprave ter sedež apostolskega nuncija ter raznih zastopnikov evropskih in drugih držav. Tudi čehoslovaški konzul je tu.

Dne 9. decembra sem se zopet vkrcal na ladjo, ki plove po reki Kongo med mestoma Leo in Stanleyville. Te rečne ladje so čisto svojevrstne konstrukcije. Podobne so velikim širokim škatljam kolinske cikoriije. V vodi so komaj do brega pol metra. Namesto običajnega ladijskega vijaka jih žene veliko kolo z lopatami, ki je podobno mlinskim kolesom na Dravi in Muri. Kurijo z drvami; ko jih zmanjka, se ladja kratkomalo ustavi in kapitan pošlje črnce, ki jih ima nalašč za to na ladji, da poskrbijo za novo zalogo. Ima pa ta vrsta ladij tudi dobro stran, da se namreč tako salamensko ne zibljejo, kakor pomorske ladje, ki so mi radi tega v zelo slabem spominu. Vožnja po reki je bila zelo zanimiva vsled krasne okolice; tu je svet mestoma hribovit, večinoma pa je ravnina. Razprostira se pragozd, ki nudi zavetje najrazličnejšim vrstam zverine. Popisati je to zelo težko, najlažje bi človek filmal ter vam na plafnu pokazal lepote, ki se tukaj vidijo. Mogoče bo kedaj kateri izmed cenjenih bralcev sam občudoval te pokrajine, in takrat se bo lahko sam prepričal o tem vsem. Na svetu ni namreč nič nemogočega. Saj tudi jaz prej nisem nikdar mislil, da bom kedaj hodil tod po črni Afriki in občudoval njene krasote. Ko sem včasih bral misijonski list »Odmev iz Afrike«, sem si želel, da bi kdaj gledal to v resnici, kar sem si takrat predstavljal v duhu. No, sedaj sem pa sam tu! Vas pa, ki boste to brali, prosim: spomnite se včasih na kak način svojega rojaka, ki deluje med zamorci kot misijonski brat; saj ljubezen je zelo iznajdljiva; jaz pa vam bom včasih poročal, kako se mi godi in kaj delam. Za sedaj vam morem to sporočiti, da sem se takoj po prihodu v ta kraj (12. decembra 1933, ob 11. uri ponoči, sem izstopil iz ladje, ko je le-ta priplula v pristanišče mesta Lukolela) začel s potrebnimi pripravami za ustanovitev misijonske obrtne šole, v kateri bom učil zamorce, kako se mora oblič držati in žaga in razne druge umetnosti, ki so potrebne v mizarški obrti.

Za tokrat končam. Prav priskreno še pozdravljam vse čitatelje dragega mi »Slovenskega gospodarja«, posebno še znanca in prijatelje po Slovenskih goricah, v Mariboru in v Celju. Marsikatero prijetno uro sem preživel med vami; ohranil vas bom v najlepšem spominu!

Kramberger Anton, Mission Catholique, poste: Lukolela, Kongo Belge, Afrika.